

Muzikál byl, když...

aneb

90 let angloamerického
muzikálu v 5 etapách a 7
příkladech

Pár hesel na úvod

- Muzikál není celé hudební divadlo
- Musical comedy
- Specificky americký žánr
- Opera comique, opereta, singspiel – „čtvrtý proud“
- Minstrel show
- Přirozená divadelnost hudby
- Revue

První etapa (1927-1943)

- *Lod' komediantů* - Zrod skutečného hudebního dramatu (ne komedie)
- Jazz! (vazby muzikálu na pop své doby)
- George Gershwin (*Porgy a Bess*)
- Kurt Weill
- Hospodářská krize – odvrát k lehčí zábavě na straně jedné a k politické satíře a levicové revui na straně druhé (*Of Thee I Sing, Knickerbocker Holiday*)

Druhá etapa (1943-1966)

- Zlatý věk žánru
- Rodgers – Hammerstein (*Jižní Pacifik, Za zvuků hudby*)
- „Písničkáři“: Irving Berlin (*Annie, Get Your Gun*), Cole Porter (*Kiss me, Kate*)
- Optimistická forma – vyjadřuje životní vitalitu a pozitivní energii, překonává třídní rozdíly, existuje v souladu s obecnstvem, promlouvá k němu emocionálně přímo
- *Guys and Dolls*

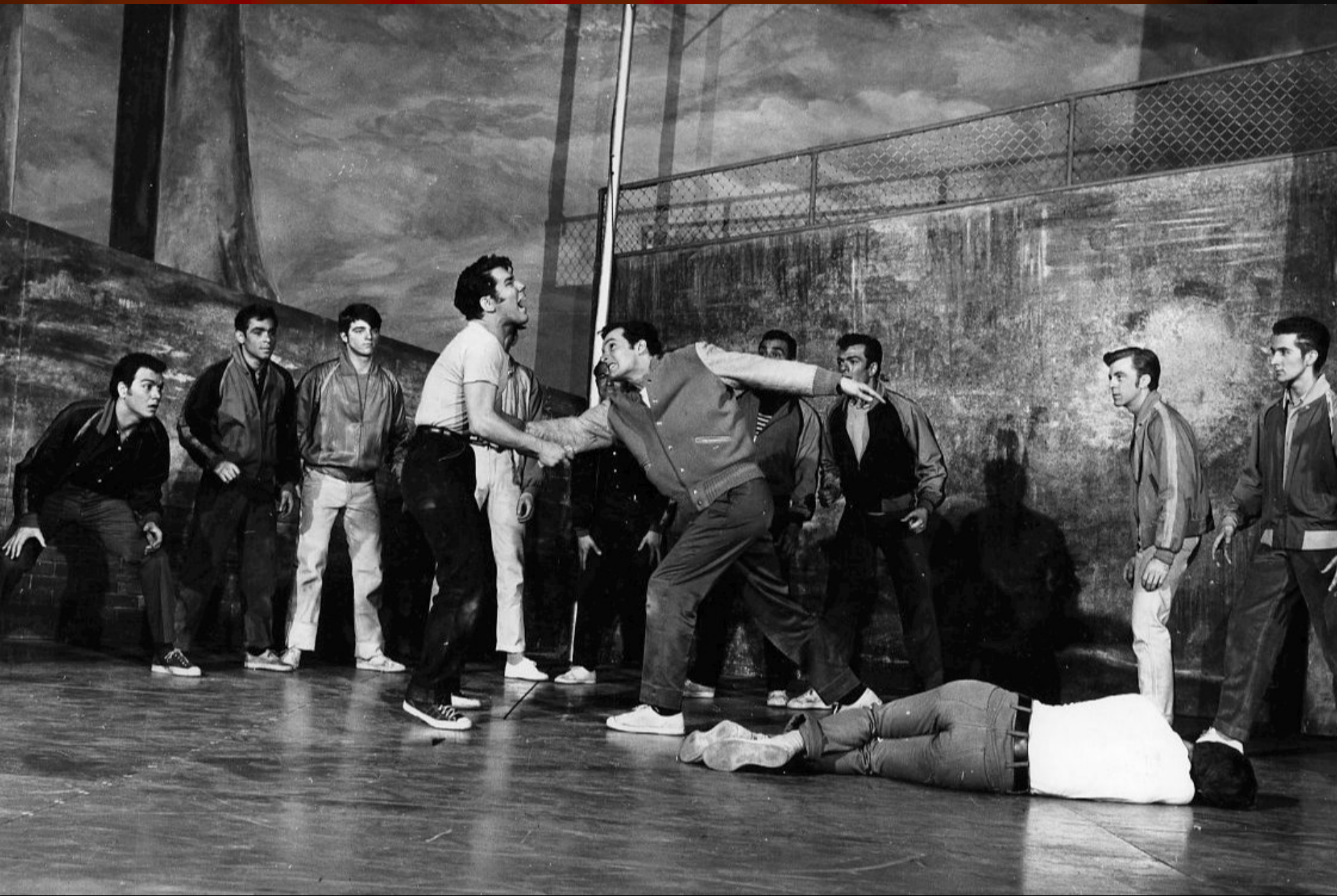
Oklahoma! (1943)

- Rodgers - Hammerstein
- Jeden z vrcholů muzikálu jako *bytostně americké* formy
- První z vrcholů integrace – soudržná zápletka, tanec vyplývá z děje a postav, písně posouvají příběh

West Side Story (1957)

- Leonard Bernstein – Stephen Sondheim
- Moderní variace Romea a Julie
- Zřejmě vrchol muzikálové sevřenosti a integrace – tanec jako klíčový výrazový prostředek
- Muzikál jako hudební tragédie
- Začíná epochu velkých muzikálových dramát 60. let – *Šumař na střeše, Muž z La Manchy, Cabaret*

Hello, Dolly! (1964)

- Středoevropská látka přizpůsobená americké mentalitě
- Návrat k starším, až operetním hudebním postupům
- Svým způsobem vyvrcholení i zánik vrcholné muzikálové komedie
- Premiéra tři roky před *Vlasy* – zlom epoch

HELLO, DOLLY!

THE
SUPERMUSICAL

BARBRA STREISAND as busybody, matchmaking Dolly, in between running other people's romances sets her cap at rich, grouchy Walter Mattau. HELLO, DOLLY! Sheer entertainment and - at last, a musical with a real story...

20th Century-Fox Presents
BARBRA STREISAND

WALTER MATTHAU
MICHAEL CRAWFORD

IN
ERNEST LEHMAN'S PRODUCTION OF
HELLO, DOLLY!

AND **LOUIS ARMSTRONG** · WRITTEN FOR THE SCREEN AND PRODUCED BY **ERNEST LEHMAN** · DIRECTED BY **GENE KELLY** · ASSOCIATE PRODUCER **ROGER EDENS** · DANCES AND MUSICAL NUMBERS STAGED BY **MICHAEL KIDD** · MUSIC AND LYRICS BY **JERRY HERMAN**

COLOUR BY DE LUXE®

15
GREAT MUSICAL
NUMBERS

Printed in England by London & Bartholomew (Nottingham) Ltd.

Třetí etapa (1967-81)

- *Od Vlasů ke Kočkám*
- Vstup rockové hudby do žánru – rockové opery, koncepční alba (*Tommy*)
- Stephen Sondheim – vyšší fáze „book musicalu“, až k prokomponované operě (*Sweeney Todd*)
- *Chorus Line*

Jesus Christ Superstar (1970)

- Andrew Lloyd-Webber – Tim Rice
- Evangelium podle hippies
- Nejprve koncepční album (totéž posléze *Evita*)
- Vypjatá exaltovanost – bez humoru
- Aktualizace postavy Jidáše – ústřední role
- Zřejmě první důsledně rockový muzikál – rockopera

Chicago (1975)

- John Kander – Fred Ebb
- Retro swingový muzikál - nicméně retro bez idyly
- Cynický, jízlivý muzikál bez kladné postavy
- De facto brechtovské postupy – ironické zneužití muzikálového pozlátka
- „Murder, greed, corruption, exploitation, adultery and treachery...all those things we hold near and dear to our hearts.“

photo by catherine ashmore

Čtvrtá etapa (1981-2000)

- Čas „popery“ a muzikálu superlativů
- Britská invaze – Andrew Lloyd Webber a Trevor Nunn (*Kočky, Starlight Express, Fantóm opery, Sunset Boulevard*)
- Návrat postupů romantické opery (*Bídníci, Miss Saigon*)

- Stupňovaná snaha o maximální jevištní efektnost – muzikál jako unikátní zážitek (lustry, barikády, jezera, helikoptéry, mašinky...)
- V 90. letech vzestup „disneyovských“ muzikálů
- Operní inspirace z nečekané strany – *Rent* Jonathana Larsona
- Úspěch malých produkcí – *Pokrevní bratři*

Bídníci (1980/85)

- Romantická revoluční opera
- Nevídané množství hitových melodií
- Velký tah k *grande finale*
- Proslulá inscenace Trevora Nunna – barikády!
- Silný náboženský akcent

Lví král (1997)

- Elton John – Tim Rice
- Prototyp muzikálu jako rodinné show
- Ohlas „jištěn“ úspěšným filmem – stále častější model Pátá etapa
- Mimořádná efektnost, ale nikoli technologická, nýbrž „čistě divadelní“

Pátá etapa po roce 2000 (1)

- 1) Čas komorních produkcí (Močohrad, Avenue Q, Probuzení jara...)
- Nápad kompenzující nízký rozpočet
- 2) Čas revivalů (návraty ke klasice v dimenzích muzikálu superlativů – *My Fair Lady*, *Mary Poppins*, *Zpívání v dešti*...)
- Byly už velké muzikály napsány?

Angloamerický muzikál po roce 2000 (2)

- 3) Čas zrodu muzikálů z filmů (*Spamalot, Billy Elliott, Spiderman...*)
- *Duch, Spiderman* – vyrovná se divadlo filmu?
- 4) Čas megaspektáklů (výše zmíněné, *Pán prstenů*)
- Kompenzuje výpravnost absenci hitů?

Angloamerický muzikál po roce 2000 (3)

- 5) Čas jukebox muzikálů (*Mamma Mia!*, *We Will Rock You*, *Jersey Boys*, *Moulin Rouge...*)
- *Bodyguard* – produkt několikanásobné nostalgie
- Nedaří se ani klasikům (Webber, Boublík-Schönberg...)
- Vazba muzikálů na vývoj populární hudby
- Kam se poděla budoucnost?